

“Hasanaginica”

20h

Po motivima drame Ljubomira Simovića, režija Andraš Urban, Novosadsko pozorište/Ujvideki Színház

Reč selektora: “Andraš Urban uzima tek toliko iz Simovićeve drame, podjednako koliko i iz narodne balade o Hasan aginoj ženi, da bi zadržao osnovni siže dramske priče, a potom, na sebi svojstven, radikalna način, i sasvim u duhu savremenih pozorišnih teorija i paksi, postavlja predstavu u formi pank koncerta, čiji su osnovni potpornji tematizacija odnosa prema ženi, problematizacija njene uloge u društvu, bunt i otpor prema svakom nasilju, fizičkom i ideološkom, najzad, i na prvom mestu, umetnička subverzija, prokazivanje i obračun sa pojavnim oblicima manipulacije u društvu. Nalik eteričnom kontrapunktu, Hasanaginica svojim odlučnim stavom, nalik pank heroini, prkosi patrijarhalnim, mačističkim, retrogradnim društvenim normama i političkoj propagandi.”

Reditelj: Andraš Urban

Autorski tim:

Scenografija: Andraš Urban

Kostim: Milica Grbić Komazec

Muzika: Irena Popović Dragović

Dramaturg: Vedrana Božinović

Saradnik reditelja i prevod: Robert Lenard

Podela:

Hasanaginica - Marta Bereš, k. g.

Hasanaga - Daniel Husta

Husta Pintorović - Arpad Mesaroš

Majka Hasanagina - Terezia Figura

Majka Pintorovića - Livia Banka

Jusuf - Atila Nemet

Suljo - Gabor Pongo

Huso - Zoltan Širmer

Musa - Daniel Gomboš

Ahmed - Robert Ožvar, k. g.

Stigme naše pozorišne

U kontekstu ovogodišnjeg slogana “Pozorište u stigmatizovanom društvu” pitamo učesnike 69. Festivala: da li nam je pozorište bolje od života, ili nam mili iz ruku kao i život? Ko je kriv za to? Da li su baš uvek krivi drugi? Da li je kriza para ili ideja? Ko postavlja kriterijume i zašto su oni sve niži? Zašto je sve manje uzbudljivog teatra? Da li pozorišne istine gube bitku sa svakodnevnim info smećem kojim bivamo zatrpani?

Ljiljana Pintarić, profesor književnosti i lektor: “Generalno, treba li srpskom tetaru promena? Pozorište ide svojim tokom, nije mu ništa. Mislim da nama, gledaocima, treba edukacija za moderne tokove pozorišta jer mi ne umemo da čitamo svaki put ono što se igra. Treba nam nešto, da nadogradimo svoj pogled, da bismo sve razumeli.”

Roni Beraha, violončelista: “I pozorišnoj umetnosti, kao i svim umetnostima, treba uvek inovacija. Rekao bih da i samim pozorišnim zgradama treba obnova, jer su to kulturna dobra sama po sebi, needostaje tehničke inovativnosti u pozorištima kada je reč o sceni, a u starim vojvođanskim pozorištima nedostaju osnovne stvari kao što je toplotna i zvučna izolacija, da ne govorim o pokretnim scenama, orkestarskim rupama na sceni koje, kao u slučaju Zrenjanina, treba obnoviti. Primećujem da postoje pokušaji da se “namesti” nešto što je postojalo pre stotinak godina, to Italijani zovu muzičko pozorište, ili pozorište u muzici, kroz neka nova viđenja, a zapravo ne baš tako nova. Kritika jeste da se tema tih predstava često bazira na nečemu veoma komercijalnom i da ne postoji neko ozbiljnije delo, u smislu pozorišnog teksta, koji bi pratio takva viđenja tog nekog novog muzičkog pozorišta. Naravno, uvek nedostaje veća ozbiljnost kada je upitanju pisanje muzike za takva dela.”

Lidija Petrović, prevodilac: “Ne bih u pozorištu ništa menjala, pozorište obožavam i pratim repertoar kako u svom gradu tako i u Beogradu i Novom Sadu. Naša pozorišta su, u pogledu repertoara, aktuelna.”

Jelena Maksimović, penzionerka: “Promenila bih repertoar, uvela više novih komada i dovela mlade autore, pisce, dramaturge da bi privukli i mladu publiku.”

Mirjana Gregović, arhitekta (rekonstrisala je zgradu zrenjaninskog pozorišta): “Drago mi je da su stavili akcenat na ovaj hol, da su ga vratili u prvobitno stanje da publika ima više mesta. Sada ipak liči na ono kako je prvobitno zamišljeno.”

Vera Bubnjević, penzionerka: “Našim pozorištima treba para. Kada bi bilo para, bilo bi svega jer naši su umetnici odlični, glumci su vrhunski, jednako talentovani za pozorište i televiziju. Kada bi bilo više novca - oni bi još više mogli da pokazu svoj talenat.”

Ivan Žviždak, advokat: “Uživam u pozorištu. Pozorište je za mene mesto gde pravim otklon od svakodnevnice, u pozitivnom smislu zabava koja me ispunjava.”

Dalibor Bubnjević, urednik “Lista Zrenjanin”: “Pozorište je danas potrebnije više nego ikada zato što vlada hipokrizija sistema vrednosti. Novac je potreban uslov da bi sve to bilo kako treba, ali ne i dovoljan. Rezultat toga jeste da često imamo glamurozne predstave, bez sadržaja, ili pak, imamo sjajne predstave, bez novca. Istina je negde u sredini, mora se finansirati, ali se, s druge strane, pre svega, mora biti kreativan.”

Miroslava Pudar i Ljiljana Stupar

Veliki i mali žiri:

Vida Ognjenović i Miodrag Tabački sa najmlađom publikom

Marija Medenica, Elizabet u predstavi "Veštice iz Salema"

Svako ko se pobuni je junak

Glumica Marija Medenica igra Elizabet u predstavi "Veštice iz Salema" Srpskog narodnog pozorišta... Za Festivalni dnevnik kaže da samo radeći na sebi, možemo iskru svetla ostaviti svojim potomcima, jer sve velike promene kreću iz mikrokosmosa...

Kako ovu priču o vešticama doživljavaš u današnjem kontekstu, kada je aktuelan *Me Too* pokret u svetu a u kontekstu stalnih laži, ucena, vređanja, ponižavanja žena?

Ovo je vreme u kome krvavo plaćamo informaciju. Svako proveravanje verodostojnosti podrazumeva velika stradanja, kako lična, tako i kolektivna. Nisam sigurna ni u šta, osim u svoj doživljaj, a i on je bojen nečim iskustveno intimnim, retko javnim. Verujem da svoja najintimnija zlostavljanja nosimo skrivena i od sopstvenog pogleda. U suprotnom, svoju žrtvu i stradanje pretvaramo u estradu. Ne mislim da treba ćutati i trpeti i stideti se sopstvene žrtve, naprotiv. Treba hrabro obelodaniti zločine, kad se skupi dovoljno snage. Ali samo ukoliko istupanje ne podrazumeva prošenje lične koristi i ako se svojim krstom istovremeno ne trguje i ne pravi oltar od svoje kvazi freske. Veštice su u nama. Zli duhovi su u svima nama. Besmislena je podela na dobre i loše momke. Iako nam tu podelu serviraju i očekuju da je mi neupitno preuzmemo, moramo da preuzmemo odgovornost za svoje odluke i da prognamo veštice iz našeg načina života.

U selekciji je apostrofirano da se jedino žene bune u ovim komadima i predstavama koje gledamo i da zbog toga i stradaju. Da li to znači da se ne vredi boriti? Šta poručujemo svojoj i tuđoj deci? Kakav im svet ostavljamo?

Ne pravim podelu buntovnika na žene i muškarce. Svako ko se pobuni danas jeste uistinu junak ili junakinja. Kako god hoćete. Nije bitan rod. Bitno je delo. A ono je, pak, srednjeg roda. Junačko! Svi podvižnici i podvižnice su istog roda. Ljudskog. Prometejskog. To prevazilazi podele na muškarce i žene. Deci ostavljamo svet sa dovoljno izazova, da nastavite rad na sebi i duhovni rast. Koliko god se činilo da je čovečanstvo u depresiji, ipak je i to nekakav rast. Samo naopak... Samo radeći na sebi, možemo iskru svetla ostaviti svojim potomcima. Sve velike promene kreću iz mikrokosmosa. Revolucije će poticati i sustizati se u jednoj tački i biće nasušno da se generacije menjaju nabolje. Da ne verujem u to - davno bih otupela za svaku vrstu borbe. Moja je neprestana i živi svakim danom. Nesalomiva je i zato vam neću reći koji su to moji alati. Ali već petnaest godina imam materijalne dokaze da sam veoma uspešna u tome. Dakle, sjajan svet ostavljam deci. Svet pun kritičkog mišljenja, zdravog razuma i kreacije. Jalovost je ono što nas uhodi, veštice su jalove, zato su i veštice.

Nikada se nije više pričalo o feminizmu, emancipaciji, nikad žena nije bila nezavisnija nego danas a paradoksalno da je i dalje "slabiji pol" i nikad kraja pričama o njenom zlostavljanju?

Antigone, Majke Hrabrost, Gospave, gospođice Julije, Hasanaginice, Dezdemone, Marije, Rupice, Ledi Ane, Hede Gabler... Veliki semafori! Sa sve tri boje. Bar tri. Ali zašto ne i Romeo, Prometej, Satin, Vladimir i Estragon. Svi oni su isto biće! Bez obzira na pol. Oni su duša sveta stara koliko i literatura. Proizilazili su jedni iz drugih. Da nema Antigone, ne bi bilo ni Džona Proktora. Džon Proktor kaže u trenutku nemoći "Rušite nebo da ustoličite kurvu" ... koliko god to zvučalo pejorativno, pa i politički nekorektno, Artur Miler je time objasnio poriv za nastanak komada. Džon Proktor danas ne postoji. Da postoji, ja bih zaista bila Elizabet Proktor. Do ušiju zaljubljena u njega. Ali to što danas nema ljudi toliko zaslepljenih pravdoljubivošću, ne daje mi za pravo da prestanem da verujem u njega, niti da osporavam njegovu snagu i moć i privilegiju koji mi je poklonio ovom predstavom. "Ja mogu da govorim samo o sopstvenim gresima, ne mogu drugima da sudim.", kaže Proktor. Vidite, opet citiram muškarca. Jer je ideja ono što je važno, a ne koncept i forma, i podela na polove. Volela bih da se više bavimo odnosom žrtva-nasilnik, nego semantikom rodova. Svako ko servira formu, pokušava da zataška suštinu. Uopšte se ne osećam kao slabiji pol.

Miroslava Pudar

Promovisana izdanja o Srpskom narodnom pozorištu

Beležiti priče o važnim pozorišnim ljudima

U sklopu pratećeg programa ovogodišnjeg Festivala profesionalnih pozorišta Vojvodine, na kamernoj sceni "Todor Manojlović", predstavljena su izdanja o Srpskom narodnom pozorištu.

Aleksandar Milosavljević, urednik izdavačke delatnosti SNP -a, predstavio je izdanja iz edicije "Iz istorije našeg pozorišta" - „Sećanje na staru kuću“ Marine Tatić Lozjanin, „Suton vojvođanske pozorišne tradicije“ Marka Maletina i „Dnevnik predstava novosadskih pozorišta 1919 – 1941.“ Pavla Jeftića.

"Ideja je bila da, objavljujući ove knjige, ponudimo tekstove koji će svedočiti o SNP-u, namenjene ne baš široj publici, već je cilj da one dođu u ruke ljudi koji se bave istorijom, teorijom pozorišta i kojima će biti važni podaci u tim knjigama." Milosavljević je naglasio da misija izdavačke delatnosti SNP nije komercijalna, već da bude dostupna onima kojima je njen sadržaj interesantan.

Druga edicija izdavačke delatnosti tiče se reditelja koji su radili u SNP-u: "Egon Savin, monografija", autora Dejana Penčića Poljanskog, kao i Monografija Dejana Mijača autorke Darinke Nikolić.

"Dužnost SNP-a jeste i da se osvrne na ljude koji su značajni za SNP, zato će uskoro iz štampe izaći i knjiga posvećena glumcu Nenadu Vujanoviću Šeši, kao i knjiga o Radulu Boškoviću likovnom umetniku i višedecenijskom dizajneru svega što vidite kada gledate plakate ove pozorišne kuće, programske knjižice.", rekao je Milosavljević, ukazujući da je SNP savremen i moderan teatar i da sa jedne strane mora da bude ponosan na svoju istoriju, a s druge, ne sme se oslanjati samo na ono što je istorijska dimenzija, već mora živeti u ovom trenutku i baviti se vremenom u kojem trenutno postoji.

Ljiljana Stupar

Glumci u predstavi “Tiritarka haragtar”

Sutra na festivalu

11h

„Konjski zubić u našeg cara“/NP Sombor

20h

„Tartif“/NP Sombor i SNP, Novi Sad

Endre Kočiš igra Profesora

Kako ograditi bes i ukrotiti ga

Endre Kočiš, lutkar Dečijeg pozorišta iz Subotice igra Profesora u predstavi o dečjem besu “Tiritarka haragtar” a uči nas kako savladati ta osećanja...

Obično igrate sa lutkama. Kako ste se sada snašli u ulozi profesora, pa još sa magičnim plastelinom, I kako ste prihvatili tekst?

Tekst je jako interesantan, dramaturškinja koja je pisala tekst je pokazala veliku hrabrost što je za temu teksta uzela bes. Tu se ubrajaju: histerija, ljutnja, nezadovoljstvo, nemir, nepažnja. Cela predstava je posvećena tome kako da deca, u tom osetljivom uzrastu od tri do pet godina, amortizuju negativna osećanja. Moj lik profesora predaje predmet o besu, i on zajedno sa decom otkriva kako treba ograditi bes, šta sa njim raditi. Cela tema je interesantna, predstava obiluje duhovitim tekstom i rekao bih da je snaga predstave baš na tom fenomenalnom tekstu.

Da li predstavom podučavate i prosvetne radnike, a ne samo decu, pa da škola više ne bude kao pre 100 godina “ja pitam, ti odgovaraš”?

Nisam o tome razmišljao ali jeste, to je apsolutno i njima tema za razmišljanje. Mi smo prvenstveno mislili na roditelje, jer su oni stalno sa svojom decom i njima je najviše stalo. Kada mališani dođu iz zabavišta da gledaju našu predstavu interesantna je, ne samo njihova reakcija, već i reakcije njihovih vaspitača. Deca prepoznaju sebe a vaspitači prepoznaju tu dečiju histeriju, kako se ponašaju, tako da predstava ima poruku i za prosvetne radnike.

Miroslava Pudar

Gertrud Fridrik igra devojčicu

Neke nove, besne gliste

Naziv predstave Dečijeg pozorišta Subotica „Tiritarka haragtar“ preveden kao „Šarena kutija za bes“ mogao bi da se opiše i kao „Besne gliste“. Ovaj, nekada omiljeni naziv za dečije besove i promene raspoloženja, u onom ranom uzrastu do pete godine, kada se dete formira i počinje da kontroliše svoje raspoloženje, najbolje opisuje temu kojom se pozabavila budimpeštanska rediteljka Helga Lazar. Ulogu devojčice u predstavi verno dočarava lutkarka Gertrud Fridrik.

Kakav je vaš lik, na koji način u ovoj predstavi treba da se angažujete da biste dočarali lik deteta?

U predstavi nas je dvoje: ja glumim devojčicu koja kasni na čas a profesor je tu da mi pomogne da naučim gradivo ali pre svega da naučim da savladam svoje besove. Sve to radimo kroz igrokaz sa životinjama. Time pokazujemo deci i roditeljima da se igrom i maštom dečiji bes može preusmeriti u kreativnom pravcu.

Da li je u ovoj predstavi akcenat na glumi, manje na lutkama?

Gluma je u prvom planu, ali je u predstavi korišten magični plastelin za pravljenje različitih figura i oblika, koji je trenutno veoma popularan kod dece. To daje svemu aktuelnost jer naša publika, mališani iz zabavišta, mogu sa nama na sceni da prave oblike.

Šta ste u ovoj ulozi pronašli kao motivaciju?

Da uradimo nešto novo, isprobamo drugačiji pristup temi. Pošto naša publika, cenjena deca, već koriste ove stvari smatram da i pozorište treba to da prati. Predstava je interaktivna, mi pokazujemo da su nam i deca ravnopravna jer ih uključujemo u predstavu i oni sa nama rade.

Koliko vam znači učešće na ovom festivalu?

Znači nam da pokažemo gde smo, kakve su nam predstave i vidimo kako kolege rade.

M. Pudar

Festival u fotografijama: Veni, vidi, vici...

Ognjenović, Momčilović, Filipović i Đeković

Milan Kočalović sa publikom

Ivan Francuski i Čedomir Janjić sa suprugom

Dragan Rajačić sa prijateljima

Glumačko-rediteljski razgovori: Lazić, Đorđević i Vuković

Modno usklađeni: Đorđević, Vencel i Savić

Medijski prijatelji RTV, TV Santos, List Zrenjanin, Danas, Klik FM, KTV, I Love Zrenjanin

Republika Srbija
Ministarstvo kulture
i informisanja

Pokrajinski sekretarijat
za kulturu, javno
informisanje i
odnose s verskim
zajednicama

Grad Zrenjanin

NARODNO POZORIŠTE
TOŠA JOVANOVIĆ
1839
ZRENJANIN

ZPPV
Zajednica profesionalnih
pozorišta Vojvodine

gomex
Šešir nakrivi, lakše se živi
medijski pokrovitelj festivala